

Krym jak Sudety, Ukraina jak Czechosłowacja?

16 marca 2014

Wydarzenia rozgrywające się na Krymie przez część publicystów są porównywane do Anschlussu Austrii dokonanego przez Niemców pod przewodnictwem Hitlera w marcu 1938 roku. Wydaje mi się, że analogią, która lepiej oddaje sytuację, jest porównanie działań kanclerza III Rzeszy w stosunku do Czechosłowacji z marca 1939 roku.

14 marca 1939 r. w Europie pojawiło się nowe państwo – Słowacja. Jego powstanie stało się jednym z ostatnich aktów w pieśni o końcu II Republiki Czechosłowackiej. Zaskakująca jest ilość zbieżności między działaniami III Rzeszy z lat 1938-1939 a działaniami Federacji Rosyjskiej dzisiaj. Aby jednak je zrozumieć, należy nakreślić pewien rys historyczny.

Niemcy po I wojnie światowej utracili olbrzymie tereny. Po Anschlussie z 1938 roku, kiedy pochłonięły Austrię i gdy okazało się, że świat nie interweniuje, ich apetyt rósł coraz bardziej. Skoro kraj ten należał do Rzeszy, można było pokusić się o ziemię, które wchodziły w skład monarchii austro-węgierskiej. Czechosłowacja wydawały się idealnym kąskiem.

Na pierwszy ogień poszedł problem Sudetów. Podobnie jak w przypadku Krymu, ziemie te zamieszkiwała dużo mniejszość narodowa ciesząca się autonomią. Niemcy Sudeccy formalnie byli obywatelami I Republiki Czechosłowacji, woleli jednak mieszkać w III Rzeszy. Przełom nastąpił we wrześniu 1938 roku. Konflikt między mniejszością niemiecką w Sudetach a rządem czechosłowackim zbliżał się ku rozwiązaniu. Histeryczne żądania Hitlera, który postulował przyłączenie do Rzeszy terenów zamieszkałych przez mniejszość niemiecką, znalazły finał w dyktacie monachijskim. Na jego mocy Czechosłowacja została zmuszona, przy bierności będącej z nią w sojuszu Francji, do spełnienia roszczeń niemieckich. Na progu II wojny światowej państwa europejskie były przekonane, że rzucenie na pożarcie części małego kraiku uratuje cały kontynent.

W skutek zdrady monachijskiej pierwsza Republika została zastąpiona przez kadłubową II Republikę Czechosłowacką, w ramach której autonomię uzyskała między innymi Słowacja z ks. Józefem Tiso jako premierem oraz Ruś Zakarpacka, na czele której stanął Andrij Brodij. W skutek zmian politycznych w Europie II Republika nie była w stanie realnie utrzymać swojej niezależności i została de facto uzależniona od hitlerowskich Niemiec.

Równocześnie cały czas pracowały młyny propagandy. Niemieckie działania odnosiły skutek i coraz więcej Słowaków stawało się coraz bardziej wrogo nastawione wobec Czechów. Lider partii nacjonalistycznej, ksiądz Tiso, zbliżał się do Berlina, upatrując w Niemczech Hitlera gwaranta dla przyszłej niepodległości swojego państwa. Wtórowały mu słowackie gazety, coraz częściej piszące o potrzebie uniezależnienia się od Czechów. Na dodatek, w lutym 1939 roku szef niemieckiej dyplomacji Joachim von Ribbentrop zapewnił, że Rzesza jest gotowa wesprzeć finansowo Słowację o ile ogłosi ona niepodległość. Próby rozwiązania sytuacji przez czeskie władze nie przyniosły oczekiwanych rezultatów.

14 marca 1939 roku sejm w Bratysławie ogłosił niepodległość

Republiki Słowackiej. Wydarzenie to było jedynie pozornie radosne. Zebrani na sali posłowie wiedzieli, że oczekiwana „niepodległość” widnieje jedynie na papierze.

15 marca 1939 roku wojska niemieckie wkroczyły do Pragi. Państwa europejskie mogły tylko w milczeniu patrzeć jak Adolf Hitler zagarnia kolejne ziemie i łudzić się, że teraz mu wystarczy. II Republika przestała istnieć.

Analogie między zajęciem Sudetów a Krymem narzucają się same. Putin również gra kartą mniejszości narodowej, która chce wrócić do macierzy. Podobnie jak w 1938 roku pojawiają się informacje o prześladowaniu jej przez dominującą ludność kraju. Rosyjskie media próbują wykreować wizję, w której mieszkańcy Krymu drżą ze strachu przed straszliwymi nacjonalistami z Majdanu.

Czy finał konfliktu o Krym będzie zbliżony do końca II Republiki? Jest to pytanie jak najbardziej zasadne. Szczególnie, że już w 2008 roku Władimir Putin stwierdził, iż Ukraina jest tworem sztucznym.

Autor: Paweł Rzewuski

Zdjęcie: Bundesarchiv, Bild 183-2004-1202-505

Źródło: Histmag.org

Licencja: [CC BY-SA 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)